

چیزک

ماجید نووری

نېرگزى شىرە

لە نېو ھەنگامەي
بازاردا، بەسەر

شۆستەي گازىنۆكەوە

تۈوند تۈوند پىالە

چايەكەي لە ناو لەپ

نابۇو، لەوكچە

فەرىيکە شەلەك و

نەرمۇلانەي دەپوانى

كە بە لەنجە و نازەرە

بەرەو مەكتەبى

دەچۇون، ھەندىكىيان

دزە نىگايەكىيان

دەدایە، ئەمەيش

سەرى بۇقەلاتى بەرەز

دەكەرەدەوە و بە

لەزەتەوە چاوانى دەتروكان.. وىنەي ئۇ كچە قىشتانەي دەكىرە كەشتى و لە بەندەرى زەيندا لەنگەرى پى دەگرتەن، پاش تاۋى گازىنۇى جىھېشىت و دىمەنى ناسكە كچانى بەدواى خۆيدا راکىشايمە ناو ماشىنەكەيەوە، سلفى لىدا، لەكەل وەكەرپەتنى ماشىندا ئالىرى ئلكتريكي راديو ملى بەرز كردەوە و لا يىتە نەوييەكان بەكزى داگىرسان، قامكەكانى لە گىرى ئۆتۆماتيكي ئالاند و بەنمەرە دۇو بۇيى ھەستا، بەسەر شەقامە رەشمەارەكانەوە و لە ھەموو لايەكىرە ۋەھورى ماشىن و ماتۆرسكىل و ژاواھ ژاوا ئاپۇرای خەلکى دەھات، لە ترافيكىكىدا نووكە پىي خىستە سەر ئىستاپ و گىرى خىستە بوش و ھاندېرىكى ھەلبىرى، ئاوارىيکى لە ماشىنەكەي تەنيشتى خۆى دايەوە چاوانى كەوتە سەر شان و ملى پۇوتى فەرخۆلە خانمەيىكى سېپى، خاتۇن چاوى بەسەر دەشپۇولى ماشىنەكەيدا دەگىرە و لۇوسكە قۆلەكى بەسەر سوكانەوە بۇو، ج دىمەنىكە! نەرمە گۆشتى لاملى ئە و شلکە شۇفېرە لەكەل چرکە و قرقەمى دايisan و كۈۋانەوەي گاڭقى چوارىي ماشىنەكەدا دەبرىسىكايدە، خاتۇوننۆك لەكەل پەنتەرناشدا تىلمەيەكى چاوى دايە و لەدواى خۆى سۆزىكى خزانىدە كونجى دلى ئەمەوە، ئەمېش ويىتى بەدواى ماشىنەكەي ئەودا بپوات، تراكتۆرە كەوتە پىشى، ماشىنەكەي خاوا كردەوە، دواتر گەيشتە بەر دەرگاي مالى خۆى، نىرگەزخانى خىزانى دەرگاي گەراجى لۆكىدەوە، لىوانى ترۆكان و دەنگى لى نېبىست، ھىنەن نېبى لەو تراكسودە مۇرەدا ئولفەتى دەباراند، لەناندىنەكەدا نىرگەز سەرەي ژەنبۇوه ناو كەوانتەرە ئەلەمنىيەمەكە و خۆى ھەلبىرى و چەققۇستىلەكەي بەدەستەوە بۇو كە پىي وە:

– باش بۇ ئەم ئىوارەيە زۇو كەپايتەوە، كوبەم كردۇوە ..

ئاوارىيکى لە نىرگەز دايەوە و پىي وە:

+ كوبە خەركان .. ئەگەر وەك گوپەكانى خۆت خەپىن باشە ..

ئەویش بە فېلىبازى و مەكرەوە وەتى:

– نا .. وەك لەپە دەستى توپانن!!

دەستى بۆ لاملى نىرگەز بىردى و بە بىر قەلتەكانىكەوە پىي وە:

+ ئەمشەو خاوهنى لەپەدەستى پان، لىويى دەنیتە نىو شىلەي ھەموو خانەكانى لەشى نىرگەز جار ..

ئەویش گوتى:

- و امزانی ته‌نیا گه‌دەت برسییه‌تی...!.. چییه بق بی ده‌نگ بووی، دیاره ئەمپۆزۆر
ته‌ماشای کچانت کردووه..؟!

درزیکی ده‌گای ناندین کرايەوە و شاراي کچيان وەژور کەوت، چاوانی پرى قسە بون،
ئەمیش ده‌ستیکی به سەری شارادا هینا و پىی وت:

+ شارا خان گیان، ئەمپۆماموستا لیت رازی بون، ئافەرینت وەرگرت..؟! شارا لیویکی
خوار کرده‌وە و تى: هەندیک.. زۇرنا، بەلام کوریکی مەيمۇن ھەموو پۇزى پىم دەللى:
ته‌مبەل، منیش پىی دەلیم خوت تەمبەل..

شارا هیندە سپى بون دەتووت کاريلەی خۇر نەدیوو، وەك شیرى كولۇ جار بەجار
ھەلّدەچوو، بەلام دەنگىکى پى سۆز و مەکر و نازىکى ژىكەلەنەی پى بەمالەكە ھەبۇو،
شەۋىيکیان درەنگ، بە ئاسپاپى وە ژورى میوان کەوت، جەستەی لووسى دايىكى و تۇوكە
کورتەكانى سنگى باوکى چاپىكەوت و بەتۈرپى پالىكى بە كورسييەكەوە نا، پىی وتن:
ئەوه چییه، جلتان نەماوە لەبەرى بکەن..؟

دايىكە و باوکە بەپووتى وەك دوو پەپولەی تۆز لى نىشتىوو كەوتىنە بالەفرىكە و دواتر
باوکى شارا بە تەتەلەی زمانوو بە كىژەكە خۆى.
وت: + نيازى خۆشۈستانمەبۇو..

شارا بەراكىردىن رېيشت و لە حەوشە سۆندەيەكى درېڭىز بە كىشىش كرده لای پەنچەرەي
ژورى میوان و لەپشت پەردەكانەوە سەری سۆندەي بىردى ژوروھو و تى:
ئىستا لەتكە و سابۇن و تەنىشت و بادى و خاولىشستان بق دەھىنم..

ئەوهتا ئەم ئىوارەيەش شىرق دواى ئەوهى لەبەر گازىنۆكەدا دىمەنلى كچانى غەمبار كرد
و، سىحرى لەشۇلاريان لە كەللەي ئالاوه و مىشتى خوش كرد و تا بق شەۋى ئەو حەز و
ھەۋسە بەسەر جەستەي نىرگۈزى خىزانىدا بېرژىنلى، كەرچى شارايان لى بۇوەتە كابانى
مال و شەۋى ھەنگۈينى لېكىنلەنلى لى كردوونەتە ھەلگۈزان بەسەر شاخى ھەلدىردا ..

بەلام ئەم وەك بەران بقى دەخزىتە ناو تارىكى شەو و (نېرگۈز) لە ناو بەتانييە توکىيەكەدا
دەگەوزىنلى.. بەر لە خەوتىن گەرمائىكى خۆشىيان كرد و شارايان بىردى سەر پىخەفەكەي
خۆى و وەك ئاوى كانىلەكى بەر ترىفە دەدرەوشايەوە، پېلۇوە قنجەكانى داخست و خەوت..
نېرگۈز بە دەنگىكى بارىك و لەسەرخۆ وتى:

- شیرق، دایپوشه با سه‌رمای نه‌بیت..

شیرقش ته‌ماشای بسکه ته‌هکانی سه‌ر کولمی نیرگزی دهکرد و شارای به بهتانی داپوشی و وقی:

+ له ئیوارهوه چاوده‌رئی ئەم کاتەم، وەخته سویم بیتەوه.. دهوره پیشەوه.. لەبەرت مرم..
لە ساتەوەختى جلویه‌رگ فریدانى بەرياندا بۇون، شیرق بەخەيالى ژیکوخانى كۆنە ھاوبىرى
جارانى گریي سوخمه‌ی نیرگزی دەترازاند، ئەو ژیکویی لە رېی قوتابخانەی ناوهندى
بەمی وتبۇو:

* دەبىنم شیرق، ھەندى جار لە باوكت ياخى دەبى، ئەى دەتوانى لە رېیمى بەعسىش
ياخى بىت!؟..!

بەم قسانەی ژیک، شیرق بپارى دا خۆى بخاتە بەر نووكى خەنجەر و پیوهندى
بەریكھستنە نەیینىه کانى ناو شارهوه بکات، دووبەشى لە تاو شیرىنى ژیکۆ كە رەگى لە
دلی ئەمدا داکوتى بۇو، تا جارىكىيان بە شیرقى وەت:

* شیرق؛ جوان گویم لى بگەر، هەركاتى تۆ لە من بېرسى كى لە سەروومەوه بەرپرسە،
دەتكۈزم، ھەر كاتىكىش ناوى ئەو كەسەم پى بلەيى كە لاي خۇتەوه رېكت خستووه بۇ
خەبات، ھەر دەتكۈزم..

بە هوئى ئەم ترس و لەرز و رېز و شەوه ناھە موارانەي كە لە رووبەر ووبۇونەوهى پياوانى
ئەمن و تەواريدا زھوي لەبەر يەكىدەچوو، ژیکۆ و شیرق نەيانپەرزا پەنجهەيەك لە پەنجهەي يەك
بخشىن..

وا ئىستا شیرق بە وهى گىيان.. وهى گىيانەو دەست و پەنجهەكانى بەسەر شان و ملى
نیرگزدا لە كەروىشىكەدان و وەك بە دۆلى مامزاندا شۇپى بکاتەوه، ئاوها بەرە و ژىر
باخەل و پشتى بۆى دادەبەزىتە خوارهوه..

پەنجهەكانى لە پىنچەكە مووه‌کانى ژىر باخەل دالقى و بەتامەوه ماچىكى ژىر نەرمایى
گوئى دەكات و بە چىپەوه بە نیرگز دەلىت:
+ كۈزىكۆ شىنەكەى ناو گوارەكەت بەمۇم؟!

نیرگزىش لە نىو تارىكىدا بەكپى بە شىرقى مىردى

وەت:

- بیگه‌زه، توره نام.. بمگه‌زه.. لیفه‌که‌ی به‌سه‌رما بد و لیم بنائی..

ئینجا شیرق په‌نجه‌کانی وەک کورسی کورسی رۆزانی جه‌ژن بە چواردهوری تیلمه‌ی مەمکى نیرگزدا دەسۋۇرایەوە و زەینى رقى بۆ لای ژینق لىو بەخونچه‌ی كە لە كۆرەكەدا ناسى بۇوي، لە ساتانه‌ی چراى ناخى هەمووان كۈۋابۇنەوە، شەقامەکانى ناخى ئەم بۇنى عەشقى ئەو كىيىزەتىنى بۇو، مەمکى بى سوتىيانى ژينق لە ژىر بلووزىكى پىر نەخشەوە چاوانى كور و پياوانى ناو ئوردوگاي خالفاند بۇو، لە بن بلووزەوە دوو پرتەقال دەجۇولانەوە، لە پىناواي يەك جار گرتنى ئەو پرتەقالانەدا شیرق ئامادە بۇو بە برچاوى هەمووانەوە خۆى بخاتە ژىر پىي ژينق تا لە ئوردوگا دەرچوون مەمکەکانى بە چاو بە خىو دەكىرن، كاتى ژينق خانەوادەكىيان بەسەر پشتى پىكايىكەوە ئوردوگاييان جى دەھىشت، ئەو خەونە رۆمانسىيانە بەو پرتەقالانەوە بۇون ھەلۇرین و ئىستاش بە حەسرەتەوە شیرق زمانى خستە ژىر تىلمە مەمکى نيرگز و بە ئاهىكەوە وقى:

* بۆ لای پرتەقالەکانى ژينق بەمغېتنە!..

ھەناسەي گەرمى نيرگز بەلای ملى شیرقدا دەكەۋى:

- گازىكى لى بىرە.. تۈلەي شەوانى تەنبايتى لى بىكەرەوە..

ئینجا شیرق وەک چۆن ھەنگوين لە ژىرىپىالەدا بلېسىتەوە كەوتە لىستەنەوەي پرتەقالەكان ناوك و ژىر رانەكانى نيرگزى ماجباران كرد و بىكى شىرقەدبوو نيرگز بەسەر پشتى شیرقدا دەخشا، چاوانى شیرق كەوتە سەر دوو لىوئى زى، وەک چۆن چنگى خۆل بىرە ئاواها مووهكانى سەرى زىيى گرت و ھەلەمى زارى خۆى بەسەردا كردن، ئەو ھەلەمى هاتەوە بىر كە لەشى رەووتى وەك رىۋاسى شادۇخاندا ھەلدەستا، ئەو ساتانه‌ي كە شیرق لە تاو شەپى براڭۇرى خۆى لە مالى شادۇ خەشاردا بۇو، بەيانىيەكىيان لەم و شادۇ زىاتر كەس لە مال نەمابۇو، بەدەنگى شادۇ وەخەبەرەت كە لەتاو گەرمادەكەدا بە ورتە ورتەوە گۇرانى (ھەي يارانى ھەي يارانى) دەوتەوە، شىرۇش خۆى پى رانەكىيرا و بەدزىيەوە چاوابى بە كونى ژىر دەسکى دەركاي گەرمادەوە خوپىن لە ناو لەشىدا مەبىي و ئارەقەي بە لاجانگىدا دەچۈرەنە خوارەوە كاتى لەشى شادۇ خانى بەرەووتى لە ژىر دۆشى ئاودا بىنى و زەنگۆل زەنگۆل ھەنگوينى لى دەچۈرەنە خوارەوە، مەمکانى وەك دوو كۆتەرە سپىكەي ناو سوورە چنار دەلەرینەوە، ئەميش سەر كز و چاوجىز لە پشت دەركاوه زمانى خۆى دەگەست و قەپالى لە مەچەكى خۆى كىر دەكىرد، بەخەيالى ئەو لەشە قەشەنگ و

پەندە تەرەھى شادۆۋە، شىرۇھەر دوو بالى لە لىنگى نىرگز ئالاند بۇو، مەمكى سېپى و
لۆكەيى لە دەم نابۇو بەبى سرتە چووکى وەك بەردى لە بنمیچى ژورەكە كرد و قى:
+ شادم بکە.. شادۆخان..

نىرگز لە ژىرىدا بە بىستىنى ئەو ناوه كە لە ئەوكى شىرۇھاتەدەر وەك شەختە
بەستەلەكى لى ھات و بەتۈرەيى وقى:
- ماسىيەكەت لە نىيو زىيەم دەربەيىن، من شادۆخان نىم..

ئىنجا پائىكى بە شىرۇۋە نا، ماسى لە ھەوادا مايەوە، نىرگز وەك شلکە گولىكى ناسك
لە ژىر سىبەرى شىرۇدا ھاتە دەر و مایىڭە بە پەلە لەپى كردىوھ و بەچاوى گېڭان ئاساوه
لە جەستەي ئەمى دەروانى وقى:

- بىرۇ خۆت لە ژىكۆ و ژىنۇ و شادۆخان غوسل بکە ئەوجا وەرھوھ گيانى من..
شىرۇ نۇوزەھى لى برا، لە چىلەپۇيە چىرۇھوھ كەوتە ناو خۆلەمېشى يادھكانى و
بەنۇوزەھى كەوھ وقى:

گەردنم ئازاد بکە، من قەرزارى تۆم ، سوينىت بق دەخۆم تەنيايىي جاران ئەم خەيالانەم
پى دەكاتەوھ ..

وەك مارى كە كاڭ فرى ئەدا، لېفەكە لە خۆى كردىوھ و تەماشاي شاراي كچى كرد كە
لە شىرينى خەودا بۇو، شاراي لى بۇوھ بالىندىھەكى عاشق و بە رەچاۋىدا لە دوو بالى دا و
فرى، شىرۇ ئارەزووی دەكىد بە ئاسمانىدا بفرى و بگەرىتەوھ لاي نىرگزخانى خىزانى كە
بەپۇوتى خۆى لە ژىر لېفەكەدا شارىبۇوھ وھ.. ئەميش لە ژىر لېوانى بە خەندەوھ ورته ورتسى
دەھات «ژىكۆ و بەگۈچۈونى داگىرکەر، ژىنۇ و كۆرەكە، شادۆخان ون براڭوژى، نىرگز و
جوانى بەھار، بىزى بۆمان شاراي خنجىلە... با بىزى....، برووھى ئەو يادانە.. بىزى
نىرگز.. بىزى بەھارى ئەمسال ... بىزى شارا....